

1

(Zînef) güneşin doğmaya tereddüt ettiği dakikalarda yıldırıcı alarmin sesiyle uyandı. Rüyasında tam da bu saati yirmi Sestere satan esmer adamın *cama yapışmış bir salyangozu bile uyandırabilir* demesini görüyordu. *Horoz sesinin elli tonu* isimli bu alarm araya girdiğinde tüm rüyalarını terkedip adamı görmeye başlıyordu.

O zamandan beri hep vaktinde uyanmıştı ama hayattan aldığı keyif yarı yarıya azalmıştı.

(Zînef) alarma uzandı. Alarm saati elin yaklaştığını görünce kenara kaçtı. *Sadece beş dakika* dedi, *beni beş dakika sonra tekrar uyandırır mısın?* Horoz sesi kesildi, (Zînef) uykusunun son dakikalarını eski erkek arkadaşının hayaletine ona ne kadar güvenmediğini söyleyerek geçirdi. Bunu yüzüne hiç söyleyememişti. Hayat kalitesi biraz daha azaldı.

Uykuların en kötüsü kabusla bitendir. (Serod)un kitabından bu cümleyi söyleyerek yerinden kalktı, kolundaki akıllı saati *günaydın hanımefendi* dedi muzip bir sesle. *Allah belanı versin* dedi içinden söylenerek. Akıllı saatin duymamasına dikkat etmek gerekiyordu çünkü elektronik aletlere ayaklanıp insanlığı ele geçirmesinler diye ekledikleri bu *empati çipleri* yüzünden böyle sözlere alınabiliyorlardı. *Dedem zamanında telefonuna küfredirdi. Bir şey olmazdı. Biz saatlerimize bile politik doğrucu olmak zorundayız* dedi saate doğru. Saatin kendisine hınzırca gülümsediğini hissediyordu.

Alarm hava durumundan bahsetmeye başladı ama onu dinlememek için banyoya gitti. Duş alırken alarmı neden erkene kurduğunu hatırladı. *Yeni bir iş görüşmesi.* Bu sefer çağıran hiç tahmin etmediği bir okuldu. *Fotoğrafıma bakmadılar sanırım. Müslüman okulundan bir davet alacağım hiç aklıma gelmemişti.*

(Zînef) bir Tarih öğretmeniydi. İş arıyordu. İş aramak her an herkesin yapabileceği bir faaliyet olduğundan ve insanlar *bir şey yapmıyorum, günlerim bomboş geçiyor* dememek iş aradığını söylediğinden kimse *nerede veya nasıl bir iş?* diye sormamıştı. İnsanlar *iş aramayı* depresyonun hüsnütabiri olarak kullanıyordu. (Zerkubia)da *insanlar iş aramaz* çünkü çalışmadan yaşamak mümkündür.

(Zînef) hayatında temelden bozuk bir şeyler olduğunu ve bunun üstesinden *yeni bir iş* bularak gelebileceğini düşünmeye altı ay önce başlamıştı. İş bulmanın bu kadar zor olabileceğini ise tahmin etmiyordu. Zaten depresyonda olmasa okulların (Zerkubia) tarihiyle ilgilenmediğini görmek depresyona sokabilirdi.

Ne zaman biz bu kadar tarihsiz olduk? Her zaman tarihsizdik demişti bir arkadaşı, *sadece sen bunu yeni fark ediyorsun.*

(Zerkubia)da *jûmre* denen her toplumcuğun kendi okulunu açıp, kendi çocuklarını kendi değerleriyle yetiştirme imkanı vardı. (Eğitim ve Müfredat Dairesi) her çocuk için okula ödeme yapıyor, okullar da bu destekle öğretmen çalıştırıyorlar ve diğer giderlerini karşılıyorlardı. Bütün öğrencilerin katıldığı yıl sonu sınavları vardı. Bunlarda dikkat çekici derecede başarısız olmadığı sürece okullara dışarıdan

müdahale edilmiyordu. (Zerkubia) tarihi de bu sınavın küçük bir parçasıydı ve çoğu okul derslerde video ve animasyon seyrettirmeyi öğretmen maaşı ödemeye tercih ediyordu.

Bunları düşünürken giyinmiş, makyajını yapmış, saat yeniden tıpırdamaya başladığında *evden çıkıyorum Allah'ın belas*ı diye susturmuş ve kapısına bugün kargo dronu beklemediğini söyleyerek kendini dışarı atmıştı. Kapısı ona iyi günler diledi.

(Zînef) saatine bir araç çağırmak istediğini söyledi. Akıllı saati mızımızlanmaya başladı. *Bir hafta boyunca hareketinin az olduğunu görüyorum, gitmek istediğin yere yürümeyi düşünür müsün?*

Tabii ki düşünmem dedi saate. *İşimin acele olduğunu biliyorsun. Saat hareketsizliğinin sigorta şirketini haberdar edecek seviyeye geldiğini* söyledi. Bunu geçen hafta da, ondan önceki hafta da söylemişti. Genelde sigorta şirketleri 30 yaş altı için böyle uyarıları dikkate almazdı ama saatin haber verip vermediği de belli değildi. Tasarım icabı insanların gözlendiğini düşünmesi gerekiyordu anlaşılan.

Bugün okuldan dönerken yürüyebilirim dedi. *Saat?* dedi saat. *Mesela dört. Tamam, hatırlatırım* dedi ve sustu. Kolundaki saat sağlık bürokrasisine bağlandığı bir kelepçeydi. Bunu çıkarıp atma özgürlüğü olmasını isterdi.

Öyle bir özgürlük teoride mevcuttu. (Zerkubia)da iki çeşit sağlık sigortası yapıyorlardı. Birincisi zaten bütün vatandaşları kapsayan ve acil ve ciddi durumlarda devreye giren bir *hastalık sigortasıydı*. Diğeri *sağlıklı hayat sigortası*. İlki sadece hayati olayların akabinde masrafları karşılıyordu. Onun için de bu saate ihtiyaç yoktu. Yine ücretsiz olan *sağlıklı hayat sigortasında* doktorlar daima hastayı gözlüyor, hastanın ne yediği içtiği, kan ve sair vücut sıvısı tahlilleri, hareket alışkanlıkları bildiriliyordu. Hastalık riskinde uyarılar alıyor, *şekeri çok kaçırdın* diyen bir saate *vallahi bir daha yemeyeceğim* demek zorunda kalıyordu.

Loser olmayan herkes ikinci tür sigortalıydı. Onun için bu elektronik akıllı kelepçeleri takıp, üç ayda bir eve gelen numune robotlarına kan ve idrar vermek gerekiyordu. Bir keresinde bir erkek arkadaşından ayrıldığı zamanlarda doktorlar kalp *palpitasyonları* için aramış, kendini nasıl hissettiğini sormuşlardı. Kalbiniz kırılınca bile arayıp soran birileri olması iyiydi ama bu kelepçeyi kolunda taşımak insan haklarına aykırı sayılmalıydı.

Doktorlar eskiden hastalık ve ilaçtan hayatını kazanıyormuş, şimdi sağlıktan hayatımızı kazanıyoruz demişti biri. *Sağlık ve dırdırdan* diye düzeltmek gelmişti içinden. Koruyucu hekimliğin önemi eskisine nazaran artmıştı. Doktorlar takip ettikleri kişi başına ücret alıp, önlenebilecek hastalıkların masraflarını ve ilaçlarını ödüyordu. Bu nedenle tedaviye ve ilaca ihtiyaç duymaması için ellerinden geleni yapıyorlardı. Eğer hayli riskli ve umursamaz biriyseniz, doktorların da sizinle ilgili risk almadığı ve kendinizi takip edecek bir doktor bulamadığınız söyleniyordu. (Zerkubia)da sağlığına dikkat etmemek devrimci bir eylemdi.

(Zînef) gelen tek kişilik araca bindi. Saat adresi araca bildirdi. Araç harekete geçti. Görüşmenin nasıl geçeceğine dair sorular kafasına üşüştü. Bunları başvururken de düşünmüş ancak *nasılsa cevap ver-*

mezler diye üstünde durmamıştı.

En önemli mesele okulun bir müslüman okulu olması ve kendisinin müslüman olmamasıydı. *Din ve toplum tarihi* dersine geç kaldığı bir gün, sandalye robot beklerken hocayı ayakta dinlediği aklına geldi. Önünde materyal olmadığı için gerçekten kulak vermiş, adamın dersin masal gibi anlattığı dikkatini çekmişti.

Eskiden toplum *bireylerden oluşan bir ulus devlet*miş. Ulus devlet *ulus hakkına* dayanır, bireylere ortak bir kültür empoze edermiş. Azınlıkları çoğunluğun içinde eritecek şekilde kültür ve eğitim politikalarını belirler, hukukunu buna göre şekillendirmiş. Bireyin özgürlükleri varmış, hatta bunlar kutsal kabul edilirmiş. Ancak pratikte bireyin toplum ve devlet karşısında gücü olmadığı için verilen özgürlüğün bir anlamı yokmuş. *Farklı yaşamak* için büyük bedeller ödemek gerekiyormuş. *Farklı yaşamlar* ulus devlet tarafından en iyi ihtimalle *ikinci sınıf* çoğunlukla *egzotik ayrıntılar* olarak görülürmüş.

(Zerkubia)nın *jûmre* isimli yarı vakıf, yarı topluluk kurumları birey ve devlet arasındaki *sivil örgütler*. Bireyden büyük ve onun haklarının bir kısmını devrettiği ama ulus devlet gibi tekdüzeleştirici olmayan toplumcuklar bunlar. Eskiden ulus devletin yönünü belirlediği eğitim ve kültür faaliyetleri ve medeni hukuk *jûmrelere* devredilmiş. Bunlara mensupları sayısınca ödenek belirlenmiş ve *jûmrelerin* kendi okullarını açıp, kendi hayat tarzlarını yaşatma imkanları garanti edilmiş.

Bu *jûmrelerin* çoğunun kendi okulları var. Öğretmenlerini de doğal olarak kendi mensuplarından seçiyorlar. Bir hristiyanın bir müslümandan din dersi almasını bekleyemeyiz.

(Zînef) bu yüzden *beni neden görüşmeye çağırdılar?* diye düşünüyordu. Başvurduğuna pişman olacak gibi hissetti. Psikoloğunun öğrettiği sayma alıştırmalarını yaparak bu olumsuz düşünceden uzaklaşmaya çalıştı. *Bir, sakın, iki, sakın, üç, sakın...*

Kendisi 250-300 kişilik, hepsi bekar kadınlardan oluşan *radikal feminist* bir *jûmreye* üyeydi. Çocukları olmadığı için *jûmre* okulları yoktu. *Jûmre* kuralları üyelerine evlenmeyi yasaklıyordu. Kadınların ezelden üstünlüğüne inanan, erkeklerle tüm iletişimi yasaklayan veya ana tanrıça kültlerine iman eden *jûmreler* kadar olmasa da *çocuk edinmeme* ve *evlenmeme* kritik kurallardı. *Jûmre* üyelerinin çoğu vegandı ama (Zînef) onlardan değildi.

Görüşmeye gittiği okul (Zerkubia)nın büyük müslüman *jûmrelerinden* birine aitti. 15 yaşına kadar yapılan eğitim öğretim *kültür* sayıldığı, kültürün asıl sorumlusu *jûmreler* olduğu için müfredatın içeriğini *jûmreler* belirliyordu.

Müslüman bir okul neden kendine radikal feminist bir Tarih öğretmeni seçsin?

Belki bilmiyorlardı. Belki başkasıyla karıştırmışlardı. (Zerkubia) vatandaşlarının *jûmreleri* gizli bilgi değildi, devlet kurumları hariç tüm kurumların çalışan kriterlerini belirleme hakkı vardı. Bireyin her

açıdan eşit olduğunun iddia edildiği zamanlarda değildik artık. Görüşmeye çağırılanlar da kendisinin nasıl bir jümrede yaşadığını biliyor olmalıydı. Zaten başvurunun altına not olarak yazmıştı.

Tebliğ yapıp gönderecekler diye düşündü. (Zînef) dinî propagandaya maruz kalmaya tahammül edemezdi. Arkadaşlarından birini yine geçenlerde böyle bir iş teklifi için çağırmışlar, bol miktarda ahiret, cennet ve cehennem geçen bir konuşmaya maruz kalmıştı. Adamların niyeti iş değil de propagandası veya yanlışlıkla çağırdıklarını görürse kısaca teşekkür edip, ayrılmayı planladı. Zihin gözünde nasıl kalkıp kapıdan çıkacağını görmeye çalıştı. Jümre psikoloğu stresli durumlara girmeden önce kendini hayal ederse, stresinin azalacağını anlatmıştı.

Okula geldiğinde görüşmeye on dakika vardı. Girişteki danışmada, hayret, bir robot değil, kanlı canlı bir insan duruyordu. Siyah başörtülü bir kız. İş görüşmesi için geldiğini söylediğinde *görüşmeniz üçüncü katta müdür odasında dedi. Asansör az ileride.*

Asansörde iki renkli başörtülü, bir de renkli takkeli, beyaz gömlek giymiş bir adamla beraber üçüncü kata çıktı. *Hepsi siyah giyinmiyor diye düşündü. Danışmada bir insan çalıştıracak kadar da zenginler.*

Müdür orta yaşlı, bıyığı beyaz, sakalı gri biriydi. Başında üzerinde mor ve yeşil taşların bulunduğu siyah bir takke vardı. *Acaba bunlar rütbe göstergesi mi diye düşündü. Siyah kuşak gibi, siyah takke.*

Odası büyük sayılmazdı. Etrafı fazla ölçüp biçmeye imkan bulamadan *hoşgeldiniz dedi. Adamın bakışlarında rahatsızlık sezilmiyordu. Sanırım kendilerinden birinin başvurmadığını onlar da biliyor.*

Hoşbuldum diye cevap verdi (Zînef). Bir Tarih öğretmeni aradığınızı öğrendim. İş ilanları arasındaydı. Onun için görüşmek istemiştin.

Elindeki tabletten başını kaldırmadan *evet, evet dedi adam. Dosyanıza bakıyordum ben de. Aynı üniversiteden mezun olmuştuz dedi.*

Aa, siz de mi? dedi şaşırان (Zînef). Sonra biraz da şaşırdığına şaşırdı.

Müdür odaya bir *ikram robotu* çağırdı. Robot (Zînef)e ne içmek istediğini sordu, (Zînef) *beyaz çay varsa alabilirim* dediğinde tıslamalar ve şorultulardan sonra tepesinden bir bardak çay çıkardı. Robota teşekkür etmenin tuhaflığını hissetmeden *teşekkür ederim* dedi. Müdür de robottan (Zînef)'in anlamadığı bir çeşit kahve istedi.

Bir süre havadan sudan ve üniversiteye ne zaman gittiklerinden konuştular. Müdür bir yerde *neden sizinle görüşmek istediğimizi merak ediyor olmalısınız* diyerek konuya girdi. *Evet dedi (Zînef), umarım bana propaganda yapmak için çağırmadınız. Adam güldü. Hayır, hayır, biz propaganda yapmayız. Bizde öyle şeyler yok. Zaten yeterince büyüdük ve birkaç yıl içinde bölünmemiz gerekecek. O kadar büyük mü? dedi (Zînef). Evet, neredeyse doksanbin kişi olduk ve bu hızla giderse yüzbin kişilik büyüklüğe birkaç yıl içinde ulaşacağız. Devlet bizi bölmeden kendimiz bölünelim istiyoruz.*

Jümrelerin yüzbin kişiden fazla büyümemesi anayasal bir kuraldı. Bu büyüklüğe ulaşıncı üç ay içinde bölünmesi gerekiyor, eğer onu da yapmazsa mensuplar rastgele dört ayrı jümreye bölünüyordu. Bölü-

nen jûmrenin kaynaklarının üçte birine devlet el koyuyor, kalanını ihdas edilen jûmrelere dağıtıyor ve hepsine rastgele yöneticiler atıyordu. Bu durum jûmreler için üç-altı ay sürecektir bir belirsizlik demektir. Onun için o noktadan önce kendileri bölünüp başka bir jûmre kuruyorlardı.

Organik bağınız olmasa da gönül bağınız olmaya devam ediyordur dedi (Zînef). Tabii ki. Bizim bütün müslümanlarla gönül bağımız var dedi müdür. Ama insan psikolojisi gereği bir defa bölündüğümüzde artık farklı takımların oyuncular oluyoruz. Ben gençliğimde de bir bölünme geçirdim ve diğer tarafta kalan arkadaşlarım oldu. Arada sırada görüşsek de bağ zayıflıyor.

Bir şeyi merak ediyorum dedi öne doğru eğilerek. Önemli bir şey soracakmış gibi yapınca müdürün de yüz ifadesi donuklaştı. Neden bu kadar büyük bir jûmre tarih öğretmek için dışarıdan birine ihtiyaç duyusun? Nazik olmaya çalışmış ama bu sefer de fazla nazik görünmekten korkmuştu. Müdür gülümsedi: Makul bir merak, tabii ki jûmre içinde de değerli öğretmenlerimiz var. Ancak son zamanlarda öğretmenlerimizin farklı perspektiflerden olması gerektiğine karar verdik. Öğrencilerimiz ailelerinde dini bir ortamda yetişiyor ama bir yandan diğer dünyalarda neler olduğunu görmeleri iyi olur.

Peki bu tersinden de işler mi? Yani, ben de sizin dünyanızı görüp...

Bizden etkilenmeniz tabii ki mümkün. Ancak amacımız bu değil. Biz propagandayla büyümeye çalışan jûmrelerden değiliz. Müdür tekrar tekrar aynı soruyu sormasından ne kadar korktuğunu anlamıştı. Bir mensubumuz daha olsun diye ona maaş vermek biraz pahaliya malolur dedi.

Maaş konusu açılınca (Zînef) devam etti. Ne kadar maaş düşünüyorsunuz? Binsekizyüz sester civarında düşünüyoruz. dedi müdür. Genelde sizin tecrübenizde olan biri için bu civarda maaşlar diyerek ekledi. (Zînef)'in isteyeceği maaş tam bu kadardı. Başka sorunuz var mı? diye devam etti adam.

Bilmem gereken başka bir şey var mı? diye sordu (Zînef). Karar vermeden önce görmem gerektiğini düşündüğünüz bir şey.

Kıyafet konusu kafanıza takılıyor olabilir dedi Müdür. (Zînef) bunu unutmuştu. Evet dedi sessizce. Başımı örtmem gerekecek mi?

Müdür sesli güldü. Hayır, hayır, jûmre kuralı bile değil bu. Sadece ilgilendiğiniz çocukların ergenlik dönemlerinde olduğunu ve kıyafetinize ilgilerinin, ne dediğimi anlıyorsunuz, alıştığınızdan farklı olabileceğini gözönünde bulundurmanızı isteriz. Gördükleri ilk örtünmeyen öğretmen siz olmayacaksınız. Yine de kadın imgeleri örtülü ve malum, bu dönemlerde çocukların neler yapacağı belli olmuyor. Bizde ergenlik erteleyici ilaçlar da kullanılmaz. (Zînef) anlamış gibi başını salladı. Sınıflar cinsiyete göre ayrı mı? dedi. Evet dedi Müdür, sadece sınıflar ayrı, diğer bazı okullar gibi ayrı binalarda değiller.

Peki, bir sınava falan girecek miyim dedi (Zînef). Evet, birazdan dedi Müdür. Sizden biraz (Zerkubia) tarihi dinleyeceğiz. Yakın branşlardan öğretmen arkadaşlar da olacak ve aradığımız öğretmen olup olmadığınızı onlarla beraber değerlendireceğiz.

(Zînef) derse hazırlanmamıştı. Okullar önce yazılı sınav yaparlardı. Adayları elektriksiz ortam bir odaya

doldurup bilgi ölçen sınavlar. *İlk defa başıma geliyor böyle bir şey dedi. Aniden gelen sınav korkusu jûmre korkusunu bastırmıştı.*

Biz sınav odaklı çalışan bir okul değiliz. Ortak sınavı geçecek kadar bilgiyi zaten vereceğinizi düşünüyoruz. Onun için ne kadar hızlı test çözüp, ayrıntıları ne kadar iyi cevapladığınızı ölçmek istemiyoruz. Aslında bu ders anlatma sınavlarına öğrencileri de almak istiyordum. dedi.

(Zînef) adamdan yayılan rahatlık aurasının kendini de rahatlattığını farketti. *Size işe alınıp alınmadığınızı bugün söyleyemem. Daha doğrusu alınmazsanız söyleyebilirim ancak öğrencileri de topladığımız bir Tarih dersi anlattıralım. Sonra sizi puanlamalarını isteyeceğim ama bugün öğretmen arkadaşlar değerlendirecek dedi.*

Nerede anlatacağım? dedi (Zînef). Ne anlatacağını düşünmeye başlamıştı.

Saat 11'de C3 sınıfında dedi Müdür. O zamana kadar kafeteryada misafirimiz olun. Robota benim misafirim olduğunuzu söyleyin dedi. Adamın sadece konuşurken kesilen gülümsemesinden görüşmenin bittiğini anladı. Aklına gelmiş gibi isterseniz bir mihmandar robot da verebilirim ama akıllı saatiniz yolu gösterir dedi. Teşekkür ederim dedi (Zînef). Hızlıca kalktı ve odadan çıktı.

2

Dersin yapılacağı söylenen odada sekiz dokuz kişi vardı. Dört erkek, beş kadın. Kadınlardan ikisinin başı açıktı. Normal giyinmişlerdi. Dışarıda görseniz müslüman demezdiniz. (Zînef) içeri girdiğinde beyaz takkesinde sarı taşlar olan adam kalkarak *hoşgeldiniz dedi. Bu takkeler kesinlikle rütbe işareti* diye düşündü (Zînef). Adam adının (Ahmet) olduğunu, kendisinin de Tarih öğretmeni olduğunu söyledi. *Buradaki arkadaşlar da Tarih ve diğer sosyal bilimler derslerinden dedi. Dersten sonra tanışırız inşallah. Bu arada Müdür içeri girdi, selamün aleyküm arkadaşlar dedi. (Ahmet) aleyküm selam hocam dedi. Müdür de sandalyelerden birine oturdu.*

Nereden başlayalım? dedi Müdür öğretmenlere dönerek. Elindeki tablete bakıp (Zînef) Humanist ve Feminist bir jûmreden. Biz de kendilerinin gözünden tarih nasıl anlatılıyor, bunu öğrenmek istiyoruz. diye devam etti. Ben şahsen devrim öncesi ve sonrasını karşılaştırıp, yorumlamasını beklerim. Sizin için de uygunsa diye dönerek öğretmenlere baktı. Öğretmenlerin beraberce başlarını sallaması komik göründü.

Tarihi o kadar farklı anlatmıyoruz dedi (Zînef). Afedersiniz. Ben buna hazırlıklı gelmedim. Genel hatlarıyla anlatacağım ve ben de sizin nerelerde farklı düşündüğünüzü öğrenmek isterdim dedi. Bunu zaman içinde öğrenirsiniz herhalde dedi Müdür, bugünlük öğrenme sırası bizde.

(Zerkubia) devrimi kullandığımız takvimin başlangıcıdır. Yani devrim ne zaman oldu diye düşünmeye gerek yok, takvime bakıp bunu görebiliriz diye söze başladı. *Ancak bizi devrimden önce hayatın nasıl olduğu ve devrimin neleri değiştirdiği ilgilendiriyor.*

Devrimden önce dünyada iki grup insan vardı. Plebler ve plutokratlar. Yönetilenler ve yöneticiler. Plebler hayatlarını çalışarak geçirmek zorundaydı. Çalışmadıkları zaman yaşama şansları bulunmuyordu. Plutokratlarsa tüm sistemi ele geçirmiş ve yönettikleri insanları her manada köleleştirmiş az sayıda zengin.

Devrimden önceki sosyal hiyerarşide bu iki grubun belirgin olmaması için farklı yollar bulmuşlardı. İnsanlar ölümsüzlük hikayeleri için yaşar. Plebler de öyle. Ancak çoğu kimse kendi ölümsüzlük hikayesini üretemez. Onlara *düzenin devamı* için hikayeler sunan, daha doğrusu bu hikayeleri kendilerine uygun şekilde destekleyenler plutokratlardı. Plutokratlar nadiren hikayenin parçası olurdu. Görünmeden yönetmek daha kolaydı. Seçimler olsa da plutokratların desteğini almayan birinin ülkelerin politikalarında söz sahibi olması mümkün değildi.

(Zînef) dinleyenlerin yüz ifadelerinden mutabık oldukları sonucunu çıkardı.

Devrimden önceki devlet düzenlerine *oligarşi* diyoruz. Onlar kendilerine *demokrasi* diyorlardı. *Demokrasi* kelime anlamıyla *halk yönetimi* demek olduğu halde, asıl yönetim farklı cihazlar yoluyla plutokratların elindeydi.

Neden oligark demiyoruz? diye sordu Müdür, yarı meraklı, yarı sınava tabi tutar gibi.

Çünkü Plutokratlar organik bağları olan bir grup değildi dedi (Zînef), Plutokrasi zenginlerin yönetimi demek ve yönetimi elinde tutan oligarkların hepsi zengin değildi. Kendi menfaatleri gereği, düzenin devamı ve pleblerin uyumlu olmaya devam etmesi için çalışanlar da vardı ancak tüm siyasi düzende kukla oynatıcısı Plutokratlardı.

Biz Feminist harekette plutokrasinin erkeklerden oluştuğunu ve bunların dünya kaynaklarını kendilerine ayırıp, kadınları plebleştirdiğini anlatıyoruz dedi. Sesi çekinik çıkmıştı.

(Ahmet) *biz de genelde Ateist veya Paganist olduklarını ve dindarlara karşı komplo yaptıklarını anlatıyoruz dedi gülererek. (Zînef) de bu cevaba güldü.*

Herkes dünyanın gidişatının kötü olduğunu görüyordu. Plebler arasında ise bir çözüm bulunamıyordu çünkü akıllarına ulus, din, renk, cinsiyet ve kabile gibi bölümlere ayrılıp birbiriyle didişmekten başka bir çözüm gelmiyordu.

Din de demişti ama bir itiraz olmamıştı.

Ancak plutokrasinin temel dayanakları her yerde aynıydı. Pleblere ulus devlet veya din devleti gibi yapılar aracılığıyla farklı hikayeler sunuluyor ve hayatlarını bu hikayeler için feda etmeleri söyleniyordu.

Hala bir itiraz görünmüyordu.

Bu mekanizmalar şöyle işliyordu. Plutokrasi mensubu olarak doğan biri ailesinden kalan miras ve çevre yoluyla Plutokrasi içinde yaşamaya devam ediyor, pleb doğanlar da ancak bu plutokrasinin mücadelesinde ekonomik değer üretebilirlerse hayatta kalabiliyordu. Bir pleb olarak hayatınızı ne kadar iyi

yaşayabileceğinizi plutokratların oyununda ne kadar iyi piyon olduğunuz belirliyordu. Bu politikacı ve bürokratlar için bile böyleydi. Çoğu işinsanı bile görünürde özgür ancak piyasa şartlarıyla sınırlanmış bir bağımlılık içinde yaşamak zorundaydı.

(Zerkubia) devrimi plutokrasinin gücünü sağlayan mekanizmaları yok etti. Tarihi çalışmalarda o dönemki insanların perdenin önündeki ve arkasındaki kişilerle ilgili hipotezler geliştirdiğini okursunuz. Kimisi bazı ailelerin dünyayı yönettiğini, kimisi gizli örgütlerin, kimisi devletlerin gizli servislerinin, hatta kılık değiştirmiş uzaylıların yönettiğini anlatır.

Ancak bu anlatılardan hiçbirinin bu adamlar hangi mekanizmaları kullanarak bu kadar güçlü diye sormadığını farkedersiniz. Bu da Plutokrasinin başka bir oyunuydu. Düzenin kendisi yerine dışarıdan bazı güçlerin adaletsizlik yarattığını anlatarak düzene güç veriyorlardı. Nasıl oluyor da bu insanlar bu kadar güçlü kalabiliyor? Oyunun kurallarını nasıl değiştirelim de topu onların elinden alalım? Bu soruları sormadıklarını görüyoruz.**

Onun yerine kendilerinden saydıkları plutokratların kazanmasına yardımcı olmaya çalışmayı vatanseverlik, modernlik veya dindarlık olarak görüyorlardı.

Plutokrasinin temel taktiği insanların arasına sahte kimlikler vasıtasıyla ikilikler sokmak ve kendi gücünü bunların arkasına saklamaktı. İnsanın iletişim sınırlamalarını kullanmayı iyi biliyorlardı. Tarih boyunca insanların bölündükleri birimler, aileler, kabileler, şehirler, devletler büyüdükçe bireyin önemi azaldı. Tarih öncesinde grupların oluşması biyolojik yakınlık gibi kavramlara dayanırken, modern zamanda ulus devlet gibi daha yapay hale geldi. İnsanlar da çektikleri yabancılaşmanın tedavisini farklı ölümsüzlük hikayelerinde aramaya başladılar. İnsanları bir arada tutmak için gerekli hikayeler karmaşıklaştı. Gruplar daha fazla büyüdü ve bireyin önemi ve etkisi daha da azaldı. Modernlik insanların genelini yaşadıkları dünyaya yabancılaştırdı. Çok az sayıdaki plutokratın istediği gibi yaşayıp, dünyayı istediği gibi düzenleme imkanına karşılık plebler belli sınırlarda hayat boyu geçinmeye mecbur kaldı.

Plutokratlar devlet bürokrasisini de idare ediyorlardı. Hiçbir yöneticinin, şantaj yapılma ve kariyerini sonlandırma imkanı veren kirli çamaşırı yoksa etkili konumlara yükselmesi mümkün değildi. Suçlu olmaları, haydut olmaları bir eksi değil, bir artıydı. Seçilmiş yönetici sınırlarını aşarsa kullanabilecekleri zaafları olmasına dikkat ediyorlardı. (Zerkubia) devrimi iki temel üzerine kuruldu bu yüzden. Birincisi bu gibi plutokrat ailelerin perde gerisinden dünyayı yönetmesine yarayan üretim gücünün mirasen edinilmesini ortadan kaldırdı ve ikincisi insanların arasına ezeli bir anlaşmazlık sebebi olan *ölümsüzlük hikayelerini* jûmreler vasıtasıyla düzenledi. İnsanlara bunun için kavga etmeden hayat tarzlarını seçme ve değiştirme imkanı sağladı. Farklı ölümsüzlük hikayelerine sahip bireylerin aynı toplumda yaşamalarına imkan verdi.

Devrime ait fikirlerin tam olarak ne zaman başladığını bilinmiyoruz. (Serod) adıyla bildiğimiz birinin etrafındaki topluluğa bunlara benzer fikirler anlattığını biliyoruz. Bu fikirler yayıldı ancak tarih boyunca tüm eşitlik taleplerine çelme takmaya çalışan ataerkil düzenin engellemesiyle karşılaştı.

(Zînef) bunları söylerken karşısındaki bakışların değiştiğini gördü. Gülümsemelerin bir kısmı yerini şaşkınlığa bırakmıştı. Kimilerince kadın düşmanı görülen (Serod)un Feminist olduğunu duymak şaşırtıcı gelmişti.

İnsanların çoğunluğu aile kavramını ataeril düzenin devamıyla ilgili görüyordu. Bunun temel taşlarından biri miras kavramıydı. Tarih boyunca erkekler mülk edinmiş ve mallarını *oğullarına* bırakmışlardı. Ailenin temelinin, reisinin erkek olması fikri değişmedi. Plutokrasinin temelinde de erkeklerin babadan oğula geçen ekonomik özgürlüğü yer alıyordu.

(Zerkubia) hukuku şirketler gibi üretim organizasyonlarının, tarla ve maden gibi doğal kaynakların miras bırakılamayacağını söyler. Devrimden önce bunlar plutokrasinin elindeydi. Bir toplumda sınıflar netleştikten sonra ancak kanlı devrimlerde, ekonomiyi önemli ölçüde zarara uğratarak elde edilebiliyorlardı. Anayasamızda *mülkiyet emanettir ve emanetler onu en iyi koruyup geliştireceklere verilir* şeklinde bir ilke vardır. Gerek doğal kaynaklar, gerekse şirketler onları en iyi şekilde değerlendirecek insanların mülkiyetinde olmalıdır. Bir insanın babasından avantajlı olduğu için bu kaynaklara erişmesi adalet değildir. Mirasen bu kaynaklara konmuş kişilerin, bu imkanları değerlendirecek en iyi kişiler olmadıklarını görürüz. Devrimden önce bu gibi kaynaklara miras yoluyla erişenler, plutokrasi dışından maaş karşılığı çalışacak birini bulmak dışında bir şey yapmazlardı. Bu da plutokrasi dışındaki kalabalıkların hemen hiçbir zaman kendilerine servet edinemedikleri bir ekonomik düzene yol açmıştı. Plutokrasinin dışında doğmuş yetenekli insanların yapabilecekleri plutokrasinin oyununda iyi konum edinmeye çalışmaktan ibaretti. Kurulan düzende ilerlemek için zaten ilerlemiş bir ailede bulunmak gerekiyordu.

Diyelim 10 kişinin oynadığı ekonomik oyunda, bir plutokrat kaynakların %90'ını elinde tutuyor, diğer dokuz oyuncu kalan %10'u paylaşıyordu. Plutokratlar oyun kurallarını, vergileri, hakları kendilerine göre düzenliyor ve başkalarının aralarına girmesine engel olmak için uğraşıyorlardı. Bir sektörde büyük bir şirket varsa, başka küçük şirketlerin ona karşı yapabilecekleri sınırlıydı. Yeni teknolojiler yoluyla ekonomik sistemi değiştirmek de hemen hemen imkansızdı çünkü küçük şirketlerin başarılı olunca yapabileceği en iyi şey hisselerini yine plutokratlara satmaktı. Bu sebeple plutokratların zenginliği giderek artarken, pleblerin mecburiyetleri ve borçları artıyordu. Böyle bir oyunda insanların düzeni yeniden kurmak imkanı yoksa ancak büyük felaketlerden sonra oyuncular değişebilir.

Devrimden önce insanların plutokrasiye karşı geliştirdiği bir çözümden de bahsetmek gerek. Kendilerine *komünist* diyorlardı ve 20. yüzyılda bir süre bazı ülkelerin yönetimini ele geçirdiler. Komünistler özel mülkiyeti kaldırdılar ancak bunun yerine tüm ekonomiyi idare edecek bir bürokrasi kurdular. Bu bürokrasi tek ve büyük bir şirket gibi çalışmaya başladı. İnsanların konumlarını ekonomik başarıdan çok bürokratik hamleler ve ideolojik yatkinlik belirliyordu. Çünkü (Serod)un söylediği gibi mülkiyeti yok etmek mümkün değildir. Bir formda yok edildiğinde başka bir formda ortaya çıkar. Komünizmde de mülkiyet bildiğimiz anlamda ortadan kaldırıldı ama birilerinin birilerini yönetmesi her zaman gerek-

tiği ve bürokrasi her ekonomik durumu kurala bağlayamayacağı için başka bir formda ortaya çıktı.

Kapitalist ekonomilerden farkı bu konumların mirasen geçmemesiydi. Ancak elde edilme yolları ekonomik başarıdan değil, ideolojik ve bürokratik becerilerden geliyordu. Komünizmle sömürünün bir formu bitti, başka bir formu başladı. Bürokrasi içinde yükselmek ve görece ekonomik özgürlüğe kavuşmak, ekonomik bir faaliyetten çok ideolojik bir faaliyete dönüştü. İdeolojik bilgi ekonomik bilgi-den, kaynakların verimli kullanılmasından daha önemli hale geldi ve teokratik ve ulusçu devletlerde de gördüğümüz bir *söz hizmeti* mecburiyeti getirmiş oldu. İnsanlar hangi sınava giriyorlarsa, o sınav için çalışır. Komünist devletler insanları ekonomik sınava değil, ideolojik sınava tutuyordu.

Rekabete dayanan bir ekonomi olmadığı için insanların ekonomik faaliyetlerinin önemi azaldı. Bil-hassa teknoloji geliştirmek bir rekabet piyasası işidir. Komünistler de Kapitalist ekonomilerle rekabet edebilmek için bunu yaptı ama genel olarak rekabete dayanan bir ekonomileri olmadığı için ekonomileri iflas etti.

Ayrıca Komünistler ideolojilerini bir *ölümsüzlük hikayesi* haline getirdi. Bu da klasik dini anlayışların bastırılmasına ve onların yerine ideolojik kavramlar koyma ihtiyacından kaynaklanıyordu. Komünizm sadece ekonomik bir sistem değil, tüm dünyayı kurtuluşa erdirecek bir *din* halini aldı ve fikir babalarının tartışılması bile imkansız hale geldi. Bir Komünist için önderlerinin yanlış fikirleri olabileceğini iddia etmek, bir dindara peygamberinin yalancı olduğunu iddia etmekle aynı etkiyi yaratıyordu.

Burada durdu. Son dakikaları neredeyse nefes almadan anlatmıştı. Karşısındaki yüzlerde bir değişiklik yoktu. Ne düşünüyorlardı acaba? Bir nefes alıp devam etti.

(Zerkubia) devrimi Komünistlerin aradığı ekonomik *eşitliği* yine onların bulamadığı ekonomik özgürlükle beraber sundu. Devrimden önce bireyin temel ihtiyaçlarının toplumun genelini ilgilendiren bir sorun olduğunu söylemek *komünistlik* olarak görülüyordu. Komünistlik de ideolojik araçlarıyla beraber geldiği için insanlarla ilgili temel sorunları konuşmak büyük bir ideolojik yük almak demektir. İnsanların temel ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanması gerektiğini söyleyenlere *sosyalist* veya *komünist* damgası vurmak çok kolaydı. Üçüncü bir yolun varlığını konuşmak, hem ekonomik özgürlüğün, hem temel ihtiyaçların toplumca karşılanmasını konuşmak için (Serod)u beklemek gerekti.

(Serod) doğal kaynaklar ve şirketler üzerindeki miras mekanizmasının hem ekonomik özgürlüğü, hem de sosyal adaleti yok ettiğini söyledi. Özgürlüğü yok ediyordu çünkü bir defa sınıflaşan toplumlarda ekonomik imkanlar daralıyordu. Sosyal adaleti yok ediyordu, çünkü gücü bir defa elinde bulunduran bunu gücünü daha da arttırmak için kullanıyor ve bu da toplumun kalabalık kesiminin payına hiçbir şey düşmemesine sebep oluyordu. (Serod) konunun Komünist ve Anarşistler gibi *mülkiyeti yok ederek* çözülemeyeceğine inanıyordu. Mülkiyet bir formda yok edilse de, başka formlarda, devlet eliyle yeniden yaratılmak zorundaydı.

Komünist ve Anarşistler *mülkiyet* kavramının sadece *ürettiği haklar* kısmına bakıyordu ama mülkiyetin bir de *vazife* kısmı vardı. Bir şirketi olan insanın bunu satmaya, kar etmeye, iş yapmaya, başkalarını

çalıştırmaya hakkı vardı ancak şirketini kar etmeyen faaliyetlere sokmayarak verimli tutmak gibi de bir vazifesi vardı. Bu vazifeyi yerine getirmeyen şirketler iflas eder ve yok olurdu. (Serod) Komünistlerin *mülkiyet haklarını* yok edip, *mülkiyet vazifesini* bürokrasi yoluyla ikame edeceklerini düşünmelerinin hayal olduğunu söyler. Mülkiyetle ilgili haklar yine bir şekilde bürokrasi yoluyla dağıtılacak, mülkiyetle ilgili sorumluluklarsa aynı şekilde dağıtılamayacaktır. Kişisel menfaat olmadığında mülkiyetle ilgili vazifeler angaryaya dönüşür. Küçük ölçekte mülkiyet sorumluluğu yerine getirilmediğinde sistemin genelinin çalışmayacağını söyler.

(Zerkubia) anayasası mülkiyeti vazgeçilmez bir hak olarak da görmez, *mülkiyet hırsızlıktır* gibi sloganları da ilke edinmez. *Mülkiyet emanettir* prensibini kendine temel edinir. Emanet sorumluluk vasfını öne çıkaran bir mülkiyet prensibidir. İnsanların mülklerine karşı sorumluluklarını yerine getiremeyeceği görüldüğünde, mülkiyeti sınırsız bir hak olarak görmez. Bununla beraber şirketlerin ve doğal kaynakların mülkiyeti genel olarak sadece ölüm durumunda devletin kontrolüne geçer ve o da kısa bir sürede başka sahiplere emanet edilmesi için. *Müsadere* hemen hiç rastlamadığımız bir şey.

Karşısındaki öğretmenlerden biri gülerek sordu: *Diliniz de çok ağırmış hocam. Müsadere nedir?*

(Zînef) de kendini ekonomik analize kaptırdığını farketti. *Müsadere devletin bireylerin malına el koymasıdır. Devletler bunu genelde siyasi sebeplerle yapardı. Siyasi olarak güçlenmeye çalışan zenginlerin yoldan çıkmasına engel olmak için bulunan bir yoldu. Öğretmenin mimikleri anladığını* gösteriyordu. Devam etti.

Üretim organizasyonları ve doğal kaynakların mirasının bir kısmının jumreye, büyük kısmının devlete kalması insanlar arasındaki fırsat eşitsizliğini giderdi. Mülkiyeti yok ettiğini iddia eden Komünist ekonomilerden daha hızlı şekilde servetin topluma dönmesini sağladı bu düzenleme. Ekonomik alternatifleri artırıp rekabeti de güçlendirdiği için ekonomiyi hızlandırdı.

Patriarkinın mücadelesi aile kurumu ve bunun etrafında şekillenmiş erkek egemen toplumun devamına bağlı olduğu için (Serod)a en büyük itirazlar bunlardan geldi. Erkekler aile reisliğinin toplumda vazgeçilmez bir yeri olduğunu ve mirasın da bu reisliğin devamı için elzem olduğunu iddia ediyorlardı. *Eğer kazandıklarımızı çocuklarımıza bırakamayacaksak neden çalışalım?* çok yaygın bir itirazdı.

(Serod) ve etrafındakiler «Süreç Vakıfı» adını verdikleri bir vakıf kurdular. Mallarını öldükten sonra vakfa bırakmayı kabul eden üyelerin çocuklarına vakfın gelirini paylaştıracaklarını söylediler. Vakıf daha çok toplumun alt kesimlerinden, zaten mirası olmayanlardan rağbet gördü. Ancak kurulduğu zamanlar aile kurumu zayıflayıp, yalnız yaşayan ve yalnız ölenler de vakfa katılınca mensuplarının çocuklarının temel ihtiyaçlarını karşılamaya başladı. Bir hareket doğmuş oldu. Patriarki zayıfladıkça vakıf güçlendi diyebiliriz.

Vakıf toplumla mücadele ediyorken, Plutokrasinin büyük paylaşım savaşlarından biri daha çıktı. Dünyanın o zamana kadar gördüğü en büyük yıkım ülkedeki devlet sistemini dağıttı. Savaş sırasında

ayakta kalan nadir kurumlardan biri (Serod)un vakfıydı. (Serod) savaş bittikten kısa süre sonra öldü ancak vakıf büyümeye devam etti. İç karışıklıklar sırasında (Serod)un fikirlerini benimseyen birden fazla vakıf bir araya geldi. Jûmre sistemi ortaya çıktı. (Serod) öldükten yirmiyedi yıl sonra kurduğu vakfın prensiplerine dayanan (Zerkubia) anayasası kabul edildi. Bugün (Zerkubia) devrimi dediğimiz, Vakfın kuruluşundan anayasanın ilanına kadar geçen süredeki politik çalkantılardır.

(Zerkubia) anayasasına bütün vatandaşların temel ihtiyaçlarını devlet karşılıyor, şirketlerin mülkiyet hakkı sahiplerinin ömrüyle sınırlı oluyor ve insanlar yaşam tarzlarını seçebilecek ve farklı sivil hukukların uygulanabildiği jûmre isimli yapılar kuruluyordu. Bunlar (Zerkubia) devriminin getirdiği temel değişiklikler oldu.

Tarih boyunca devletler iki şekilde gelişmiştir. Çoğu bir suç örgütünden, diğerlerine üstün gelen kabilelerden, mafyavari yapılanmalardan evrimleşmiştir. Plutokrasi bu suç örgütlerinin *insan çiftliklerini* ve onların ürettiği değeri sömürmeye dayanıyordu. (Zerkubia) ise bir suç örgütünden değil, bir vakıftan evrimleşen ilk devlettir.

(Serod) vakfı kurduğunda jûmre hukuku yoktu. *Ölümsüzlük hikayesi* adını verdiği konularda birbiriyle çatışan kültürlerin bir arada yaşaması için düşündüğü ilkelerden bahsetmişti. Devletin görevinin ölümsüzlük hikayelerinde taraf olmak değildir. Devlet sadece jûmreler ve onların temsil ettiği ölümsüzlük hikayelerinin barış içinde yaşamasını sağlar. Bireylerin de bu jûmreler arasında özgürce tercih yapabilmesini garanti eder.

Eski devletlerde birey devletle (veya toplumla) tek başına doğrudan muhatap olur ve ezilirdi. Teorik olarak özgür, pratikte ise pek çok zincirle bağlıydı. (Zerkubia) ise bir jûmreler topluluğu olarak tasarlandı. Bu jûmreler iyi mensuplar yetiştirmek ve daha kalıcı olmak için mensuplarının yaşama tarzlarını belirleme hakkına sahiptir. Bireylerin nasıl yaşayacakları jûmrelerine tarafından belirlenir. Bireyler bu jûmrelerden kendilerine en iyi ve anlamlı geleni tercih etmekte özgürdür. Devletin görevi jûmrelerin birbirine tasallut etmesine ve toplumun bu jûmrelerin biri tarafından işgal edilmesine engel olmaktır.

(Zerkubia) öncesi ulus devletler bir ulus miti geliştirip, vatandaşlarına bunu empoze etmek zorundaydı. İyi vatandaş yetiştirmek için onlara bulundukları topluluğun *yüksek bir ulus* olduğunu anlatmak gerekiyordu. Eski takvimle 21. yüzyıldan başlayarak bu ulus devletlerin çözüldüğünü görüyoruz. Her ülkede ulus mitleri sarsılmaya başladı. Ülkeden ülkeye göçler arttı. ulus fikrinin yerini büyük şirketlerde çalışmak veya *dünya vatandaşı olmak* aldı. Azalan nüfusun insan kalitesinde meydana getirdiği kriz nedeniyle bazı şirketler vatandaşlığa benzeyen ve çalışanların çocuklarını da yetiştirmeyi hedefleyen bir sistem getirdiler. İnsanlar normalde aldıkları ücretin yarısını alıyor, ancak çocuklarının eğitim masraflarını şirket karşılıyor, çocuklarını şirket kendisi için eğitiyor ve çocukları da şirket için çalışıyordu. Plutokrasinin son formu Yeni-Feodalizm adı verilen bu sistem, ulus devletlerin çöküşünü hızlandırdı. Şirketler ileriye bakarken, ulus devletler geriye bakıyor ve bu da insanlara heyecan vermiyordu.

İnsicamlı bir ulus fikri çöktüğünde yerini büyük şirketlerle anlaşmış totaliter yönetimler aldı. Bunların bazıları kendini *demokrasi* diye tanımlıyordu ancak Plutokratların rolü daha da belirgin hale gelmişti. Bazı devletlerde ise bozulan hayat şartları *sosyalist* devrimlere neden oldu. Dünya ekonomisini yöneten Plutokratlar dolaylı da olsa sosyalist ekonomilerde de etkiliydi. Devletlerin görevi insanları ideolojik olarak meşgul etmek ve onları gerçek gündemlerden uzak tutmak olmuştur.

(Zînef) dinleyenlerin ilgilerinin kaybolduğunu hissetti. *Sanırım ekonomik tarih bu kadar yeterli dedi. Evet dedi (Ahmet), ekonomik tarih bizim öğrenciler için biraz fazla oluyor, evet.*

Bugün (Zerkubia)da çok farklı tarih anlatıları sunan jûmreler var diyerek devam etti. Kimi jûmreler kendini Roma İmparatorluğundaki *familias* yapısının devamı olarak görüyor. Bunlar ailelerden oluştuğuları halde, *evlat edinme* yoluyla yeni ve başarılı mensuplar ediniyorlardı. Kimisi *jûmre* sisteminin İslam devletlerindeki *millet sistemi*yle benzer olduğunu düşünüyor. Millet sistemi farklı dinlerdeki toplulukların kendi hukukları içinde yaşamasını sağlıyordu.

(Zînef) *Müslümanlar dışındakiler ikinci sınıftı* diyecek oldu ama duraladı. *Feministler olarak biz tüm sistemin eril tahakküme karşı kurulmuş ve kadınların kendi başlarına yaşamalarına imkan veren ve erkeklerin hukukunu değil, kendi hukukumuzu uygulamayı sağlayan bir sistem olarak anlatıyoruz.*

(Ahmet) saatine baktı, sonra müdüre dönüp, *hocam, bu kadar yeterli sanırım dedi. (Zînef) de müdüre baktı. Müdür ben aslında sizin (Zerkubia) devrimine engel olan eril tahakküm dediğiniz şeyin ne olduğunu soracaktım ama daha sonra konuşalım dedi.*

Eril tahakküm diye mırıldandı (Zînef) ama devamını *sizin şurada müdür olarak oturmanız* diye bitirmedi.

Öğretmenlerden biri *bizim anlattığımızdan pek de farklı bir tarih yokmuş sizde.* dedi. *Sanırım biraz yumuşattınız.* dedi.

(Zînef) *biraz yumuşatmış olabilirim* dedi. (Zerkubia)da hem jûmrenin kendi tarih anlatısı var ama bizde çocuk ve okul olmadığı için bu konularda farklı olmaya çalışmıyoruz. Birbirimize anlatıp durduğumuz konular değil. Bugünün dünyasını kadınlar için değiştirmek daha önemli geliyor dedi. Nazik ama tedirgindi.

Müdür odadaki sekreter robota dönüp *Bizim müfredatı (Zînef)e gönderelim* dedi. Robot *müfredat iletişim adresine gönderildi* dedi, (Zînef)in saati sinyal verdi. Müdür *Oradan bakabilirsiniz müfredata, bir sonraki görüşmede öğrencilere ders anlattıracağız. Bu sefer materyal de hazırlayabilerseniz iyi olur* dedi. Öğretmenlere dönüp *başka bir soru yoksa ben çıkıyorum* dedi.

Diğerleri çıktıktan sonra başörtülü öğretmenlerden biri yanına gelip *merhaba, adım (Xadice)* diye kendini tanıttı. *Güzel bir giriş dersiydi, teşekkür ederim.* (Zînef) kendini inceleniyormuş gibi hissetti. *Rica ederim* dedi bunu belli etmeden. *Ben sosyoloji öğretmeniyim, (Zerkubia) sosyolojisi malum hep jûmrelerle ilgili, sizinkinin nasıl işlediğini ve hukukunuzu merak ettim biraz da* dedi kadın. İncelenme

hissi doğruydu. *Ben Yeşil Feministler isimli bir jûmreye mensubum. Büyük bir grup değiliz, 400-500 kişi kadarız sanırım. Hepimiz kadınız. Kısa kesmek istemişti ama sanırım bu kadarla kalmayacaktı.*

(Xadice) başını salladı. *Hiç erkek yok mu?* dedi merakla. *Onlarla ilgili sorunlar da dedi (Zînef). Güldüler.*

Bir yandan kafeteryaya doğru çıkarken bir yandan konuştular. *Biraz bilgi almak isterim aslında dedi (Xadice). (İstatistik Dairesi) bilgi veriyor ama genelde bir mensubu görmek kadar etkili olmuyor bende. Sanırım eski kafalı bir sosyologum, veri merkezli sosyoloji yapamıyorum dedi. Tasdik bekliyor gibiydi. Aa, anlıyorum dedi (Zînef), artık robotlar olmadan hiçbir sosyal bilim yapılamıyor dedi. Evet ama insanların tanımak daha önemli geliyor bana. Demek erkek yok jûmrenizde. Böyle bir iki jûmre duymuştum. Evlilik de yok o zaman dedi (Xadice).*

Kadınlar arası sivil birlik var ama erkeklerle evlilik yok. Hepiniz homoseksüel misiniz? diye sordu (Xadice). *Yarı yarıya. Sivil birlik var ama uygulayan az. Ben biseksüelim dedi (Zînef). (Xadice) anladım diyerek başını salladı. Erkeklerle ilişkileri düzenleyen pek kural yok aslında, ilişkileri kendimiz başlatıp bitirebiliyoruz, jûmre dışından oluyorlar tabii. Evlilik yok demiştim. Çocuk da yok ve onlarla ilgili de kural yok. Eski evliliklerinden veya klonlamayla çocuk sahibi olmuş kadınlar var ama onlar da başka jûmrelerin okullarına gidiyor. Hmm dedi (Xadice) bir şey düşünüyormuş gibi.*

Erkekler olmayınca pek çok karmaşıklık da olmuyor dedi (Zînef). Öyle dedi (Xadice). Toplanma merkeziniz var mı? Pazar günleri toplanıyoruz, merkezimiz (Cebrilye)de. Buraya 30 kilometre kadar. Biliyorum dedi (Xadice). Oralarda bizim de bir mescidimiz var.

(Zînef) kızın araştırma amacıyla değil, sıkıntıdan konuşmak ister gibi bir hali olduğunu düşündü.

– *Bu sanırım sekiz veya dokuzuncu okul, başvurduğum dedi.*

– *Aa, diğerleri olmadı mı? Feminist olmanın bazı dezavantajları var dedi (Zînef). Erkekler tarihlerini bizden öğrenmek istemiyorlar.*

– *Evet, öyle bir durum olabilir, bizimkiler de çeşni olsun diye kabul edecek sanırım.*

– *Kabul edecekler mi sence?*

– *Bana olumlu geldi havaları. Çok aykırı bir şey anlatmadın.*

– *Sen ne düşünüyorsun?*

– *Ben sosyologum, zaten çocukların hep kendi diskurumuz öğrendiğinden şikayetçi olan bendim biraz. Çocukların dünyaya bakışı devrimden önceki herhangi bir müslümanın bakışından farklı değil.*

– *Peki neden böyle bir bakışa ihtiyaç duysunlar ki? Kendi kendinize yetmiyor musunuz? Dünyanız yeterince büyük görünüyor dedi (Zînef).*

– *Evet, (Zerkubia) modelinde kimsenin jûmresi kimseyi ilgilendirmiyor, istersek taş devrinde de yaşayabiliyoruz.*

(Zînef) güldü ama bunun bir cevap olmadığını belli edecek şekilde boynunu uzattı.

– Genel olarak nüfusumuz artıyor ama başarılı öğrencilerin çoğunun jûmreden koptuğunu görüyoruz. Üniversitede tanıştıkları yeni fikirler cazip geliyor. Jûmre olarak güçlüyüz ama dayandığımız gelenekler yeni nesle cazip gelmiyor. Söylediklerimiz birbirini tekrar ediyor ve bunun uzun vadede iyi olmadığını düşünüyoruz.

– Anladım. Modern zamanların yaşam tarzları daha çekici geliyor.

– Sizinki kadar radikal olanlara değil de, daha modernist dindar jûmrelere kayıyorlar. Biz daha geleneksel insanlarız. Aramızda dünyanın düz olduğuna inanmaya devam ederek yaşamak bile mümkün.

Kızın kendi jûmresi hakkında acımasız konuştuğunu ve bir kompleksle ilgili olup olmadığını düşündü.

– Senin ayrılma niyetin oldu mu?

– Bazen oluyor. Birkaç yıl ben de daha modernist bir jûmreye bağlıydım. Orucu Eylül ayına sabitlemişlerdi. Kadınların birinci sınıf olduğunu söylüyorlar, polijiniye izin vermiyorlar, namazların saatlerini sabitlemişler... Onun gibi şeyler. Kadınlara bakışları hoşuma gitmişti.

– Sonra ne oldu? diye sordu (Zînef).

– Sahici gelmemeye başladılar. Pek çok erkeğin evlilik dışı ilişkisi olduğunu öğrendim. Bazı durumları ikiyüzlü geldi, onun için geri döndüm.

– Burada polijini var mı?

– Jûmre yasası izin veriyor ama uygulayan pek yok. Önceki jûmremde kadın peşinde koşan daha çok erkek vardı.

– Çok eşliliği yasalaştıran müslüman jûmre çok az diye biliyordum.

– Yasalaştırmak uygulamak anlamına gelmiyor. Erkek psikolojisi mi, yoksa açıktan yapılanın rağbet görmemesi mi bilmiyorum. Erkekler burada daha az aldatıyor. Amacı ikinci bir kadınla birlikte olmak olsa bile bunu açıktan, hukuki olarak yapmak istemiyorlar. İlk eşleriyle evlenmek bile zor geliyor zaten.

– Bunu başka birinden de duymuştum dedi (Zînef). Polijini hakkı erkekleri evlenmek zorunda bırakıyor ve evlenmek istemedikleri için aldatmıyorlarmış. Aldattığı kadına söyleyecek bir bahanesi kalmıyor diyorlar.

– Evet. Bizde evlilik dışında erkeklerin kadınlarla görüşmesi de yasak. Erkeklerin jûmre dışından biriyle evliliği de. Robot eşler de yasak.

– Onlar da mı yasak? (Zînef) şaşırmıştı. Bu çağın nimetlerinden herkesin eşit faydalandığını düşünüyordum.

- (Xadice) güldü. *Erkeklerin evlilik öncesi yasakları daha fazla. Baktıkları her ekran kontrol altında, her sosyal anlarını bir kaydeden var. Bundan kurtulmanın tek yolu evlenmek ve çoğu 19-20 yaşını geçirmiyor.*
- Kadınlar? diye sordu (Zînef).
- Onaltı, onyedi
- Eskiden olsa hapislik yaşlar dedi, sanki her an evlendirilebilirmiş gibi bir endişeyle.
- Evet ama genel gelir olunca bu konu daha kolay. Temel ihtiyaçları karşılanıyor zaten. İki üç tane de robotları oluyor. İkisi de iş bulur zaten. Cinsel olgunluğa erişmiş birinin evlenmesi için fazla bir şey gerekmiyor. Onsekiz yaş sınırının sebebini hala çözebilmiş değilim.
- Yetişkin görmüyorlar. Kendi kararlarını veremez diyorlar. Evlenmek de büyük bir karar.
- Evlenmek bizde ailevi bir mesele. Kendilerinin bir tercihi var tabii. Ama zaten bu evlilik konularını düzenleyenler aileler oluyor.
- Sen evli misin? diye direkt bir soru sordu. Kendinden bu samimiyeti kendi de beklemiyordu.
- Boşandım dedi (Xadice). Bu konuyu konuşmak istemediğini belli eder gibi.
- Boşanma oranları nasıl? Bu kadar erken evlenince.
- (Zerkubia) normalinden fazla değil dedi (Xadice). (Zerkubia) normali de, malum, dört evlilikten üçü boşanmayla bitiyor.
- Kadın güçlendiğinde yaşamıyor evlilikler. Her yerde öyle diye bir gözlemde bulundu (Zînef).
- Evet. Kadınların kendi ayakları üstünde durması çok kolay. Devlet destekliyor. Çocukları olunca onun için de yardım alıyorlar. Erkekler de sıkılıyor uzun süren evlilikten. Böylesi herkesin işine geliyor demek ki.
- Aradaki bir anlık sessizliği (Xadice) bozdu. Sen benden daha çok şey öğrendin.
- Bizim jûmrede evlilik olmayınca boşanma da olmuyor dedi (Zînef). Borç öder gibi hissetti.
- Sivil birlik var dedin
- Evet, onun bozulması mümkün ama bizde de poligami var. Kimsenin çok uğraşmadığı bir şey. Sivil birlik de çok nadiren oluyor. İnsanlar Eski Mısır'daki gibi aynı eve taşınıp beraber yaşamaya başlıyorlar.
- Bu sanırım bütün seküler jûmrelerde böyle. Gözlediklerimin hiçbirinde bizdeki kadar tören, düğün yapıldığını görmedim.
- Sıkıcı törenler. İki kişi aynı yatağa girip, milyonlarca yıldır tüm canlılarca yapılan bir şeyi yapacak diye tüm davetlilerin çağrılıp... Burada acaba haddimi aşıyor muyum şüphesi belirdi içinde.
- (Xadice) güldü. Evliliğe böyle bakıyorsan, evet biraz anlamsız ama bizimki gibi jûmrelerde bir büyüme, topluma kabul merasimidir.

- Evlenmeden kabul edilmemiş mi oluyor?
- Özgür olmuyorsun. Ailenin yönetimi altındasın.
- Yalnız yaşamaya başlayan yok mu? Onbeş yaşından sonra artık kendi geliri oluyor çocukların.
- Kolay bir karar değil o. Jûmrenin felsefesi kadın ve erkeği ayrı tutmak. İki kutup gibi hayal ediyorlar ve bu kutuplar birbirinden ne kadar uzak kalırsa, birleştiklerinde de o kadar sağlam olur diyorlar.
- Bildiğimiz teraneler. Cinsiyet iki kutup gibi değil de renk spektrumu gibi görüldüğünde ne kadar değişiyor her şey. Hem daha sağlam da olmuyormuş işte, evlilikler. (Zînef) içinden yükselen agresifliğe engel olmaya çalışıyordu.

(Xadice) alınmışa benzemiyordu. Bu gibi konuşmaları çok yapmış gibi. *Sadece kendimizden ibaret değiliz, evlilikler yürümese de insanlar ailelerinden kopmuyor. Torunlar dedelerini görüyor. Ayrıca boşanmalar yüksek ama evlilik sayısı da çok, kimse evliliği denemekten korkmuyor. Ailenle görüşüyor musun mesela? Neredeler?*

Kızın bu sorusunun hadsizliği bir yana, acı vermek için bile sorduğunu düşündü. *Tipik bir müslüman, konuşma kendi hatalarına geldiğinde hemen bel altı vurur bunlar* diye yükselen bir öfke hissetti. Kendi elini tuttu ve sakinleştiğini hissedince *Uzaktalar. Babam öldü zaten. Annem de (Tarkinya)da bir yaşlılar evinde ama bu sorunun konuyla ilgisini anlamadım.*

Özür dilerim dedi (Xadice). *Kadın-erkek ilişkilerine sadece iki kişinin arasındaki bir konu gibi bakmıyoruz. Onu anlatmaya çalışıyorum.*

Anladım dedi (Zînef). Konuşmanın doğal sınırlarına ulaştığını hissetmişlerdi. Saati vücut sinyallerinden böyle zamanları algılayıp bahane üretmeye ayarlıydı ama vücut sinyalleri o kadar bozulmamıştı sanırım.

Bir an sonra saati yürümek için çıkman gerekiyor dedi. (Zînef) saatine baktı. *Tamam, on dakika sonra* dedi.

3

Güneşin altında uzun yürüyüşler yapmanın her türden hastalığa faydası olduğunu söylüyorlar. Okuldan çıktığında, neden tanımadığı bir insanın *tanışma* teklifini bu kadar hızlı kabul ettiğini düşünüyordu. Belli ki kız onunla mülakat yapmak için ayarlanmıştı. Konuşmanın direktliği. Girdiği konular. Bunları *iş görüşmesi* gibi bir şekilde sorsanız verilecek ve verilmeyecek cevaplar belliydi ama *araştırma yapan sosyolog* için sorulabilir sorulardı.

Saati müzik dinlemek isteyip istemediğini sordu. Kulaklarına kalıcı kulaklıklar taktırdığından beri istediği zaman müzik dinleyebiliyordu. Saatle iletişimini de bu kulaklıklar sağlıyordu. İsteddiği zaman ki-

tap, istediği zaman müzik, bazen beyaz gürültü, bazen anıların kayıtlarını dinlemek isterdi ama şimdi kendi düşünceleriyle başbaşa yürümek istedi.

Moralin bozuksa psikologdan randevu ayarlayabilirim dedi saati. Sanırım vücut elektriğimi gerçekten takip ediyor. Saate o kadar değil, iki hafta sonra zaten gideceğim. dedi.

Yol güzeldi. (Serod)un *Bütün yolların yürünebilir olmalı* sözü temel bir prensipti (Zerkubia)da. Bunu sosyal anlamda, insanların istedikleri yaşamda yürümesi şeklinde yorumladıkları gibi şehircilik anlamıyla da yorumluyorlardı. Üstü açık bütün yolların kenarında yaya bölümü olurdu.

Uzaktan mahallenin ağaçlarını gördüğünde akşam ne yapacağını planlamak istedi. Saate sordu, her zamanki gibi: *Akşama bir davet var mı?*

(Erki) seni sormuştu, bu akşam uygun görünüyor takvimi.

Hayır. Onu görmek istemiyorum. Siyah ruj süren erkeklerden hoşlanmıyorum.

Saat bunu kaydedeyim dedi. Sonra Jumre binasında film gösterimi var. Daha sonra da tartışacaklarmış filmi.

Film ne?

Mars'ta Yedi Kadın adında bir romantik komedi. Marsta geçiyormuş. Özetini okuyabilirim.

Robotların bir insanın yapmayacağı tekrarlar yapması hala yeterince zeki olmadıklarını mı gösteriyordu? *Hayır, hayır. Jumrenin film organizasyonlarını kim yapıyorsa, romantik komedilere takmış. Seçtikleri filmlerin hiçbiri de komik değil.*

Yeni biriyle tanışmak ister misin?

Var mı öyle biri? Gerçekten yeni?

Biliyorsun arkadaş edinmenin kolaylaştığı bir çağda yaşıyoruz.

Evet ama yeni biri değil, yüzler değişiyor ama herkesle aynı ilişkiyi yaşıyorsun. Eminim onlar da aynı şeyi düşünüyor.

Geçen defaki nasıldı?

İntihar etmeye niyetliymiş, beni de kendiyile beraber intihar etmeye ikna etmeye çalıştı. Saatlerce yaşadığımız hayatın ne kadar boş olduğunu ve hepimizin robotların sağdığı koyunlar olduğu muhabbetini dinledim.

Hoşlanmadın yani

Robotlar hala bazı sözlerin iyi mi, kötü mü olduğunu anlamakta zorluk çekiyor diye düşündü. Saatimi-zle ağız tadıyla dedikodu yapamıyoruz. Belki benim de intihara meyilli olduğumu düşünüyordur bu saat. Onun için sordu bunu.

Hayır, hoşlanmadım diye net bir cevap verdi.

Doyurucu bir ilişki aradığını söylemiştin dedi saat.

O kadar doyurucu olmasına gerek yoktu. Adam tıka basa doymuş hayata, hepsini üstüme kustu.

Birkaç yeni aday var, denemek istersen.

Tamam, öyle olsun. Akşamı bir ekranın karşısında neden buluşma ayarlamadığına üzülerek geçirmek istemiyorum.

Sürpriz mi olsun? İstersen kontrol edebilirsin kim olduklarını. Cinsiyet tercihin var mı?

Yok, hayır, beni öyle yapay şeylerle uğraştırma. Ama kadın olacaksa regl olmasın, şu an hiç kanlı bir kadınla karşılaşacak durumda değilim.

Saati birkaç dakika sonra akşam yedide özel odalarda görüşme ayarladığını söyledi. Herkesin yemeğini kendi ödediği, sadece sana bildirilen odaya gidip, karşıdakiyle iki saat geçirdiğin buluşmalardan biri. İsimler bile sorulmaz, *adaba aykırı*.

Böyle başlayan ilişkilerin devam etme ihtimali yok ama *seversek devam ederiz* diye gider herkes. Yalnızlık herkesin derdi ama şikayet etmiyoruz, çünkü herkes yalnız. İmrendiğimiz arkadaşlıklar yok. Adapte olduk buna ve tüm *evlilikler* artık iki saat.

Eve geldiğinde buluşmaya iki saat vardı. Yavaş yürümüş, evlerin içlerine bakmıştı. Bir şeyler atıştırsam iyi olur diye düşünüp yemek dolabından bir şeyler istedi. Dolaplar hem fırın, hem buzdolabı, hem aşçı gibi çalışan robotlardı, istediğin yemeğin malzemelerini de isteyebiliyorlardı ama zaman yoktu buna. Dolabın elinde biraz tofu köftesi ve patates kalmış. *Et yok mu dedi. Bu haftaki et kotanızı bitirdiniz efendim* dedi dolap. *Parayla sipariş ver o zaman, yarına et yemek istiyorum.*

Dolapların çoğu (Temel İhtiyaçlar Dairesi) tarafından idare edilir ve insanların yiyecek ihtiyaçlarını karşılar. Yiyeceklerin çoğu ücretsizdir. Bir dolaba kimliğini kaydeden bir (Zerkubia)lı aç kalmaz.

(Zînef) *bu et ihtiyacı nereden geliyor acaba* diye düşündü ama *alışkanlıklar* dışında bir cevap bulamadı. *Limitleri bile aşmışsın kızım* diye söylendi kendi kendine, güldü sonra.

Yemeğini yedi. Tofu köftesi denen şeyden bir daha yemek istemediğine karar verdi. *Patatesi de iyi kızartamıyor bu dolap. Bence değiştirilmesi lazım.*

Saatine *kıyafet merkezinde giyinmek istiyorum, alternatifleri gösterir misin?* dedi. Evde hologram makinesi vardı, odanın ortasında kendini farklı kıyafetlerle gördü. Siyah şort, sarı bir tişört, üstüne yeşil bir sweatshirt, altın rengi bileklikler, büyük bir kolye kombinini beğendi. *Buna siyah makyaj da yapalım* dedi. Hologramı siyah ruj, siyah tırnaklara dönüştü.

Bunları getirebilirler mi? diye sordu saate. *Bütün kıyafet taşıyıcıları rezerveymiş. Senin gitmen gerekiyor* dedi saat. Kıyafet merkezi yakındaydı en azından.

(Zerkubia)da insanların nadiren kendilerine ait kıyafetleri olur. Kendilerine ait evleri, arabaları ve eşyaları olmadığı gibi, kendilerine ait kıyafetleri de bulunmaz. Kıyafet merkezlerine gidip giyinmek

ve giyilmişleri bırakmak mümkündür. Temizlenir, ütülenir ve başka biri tarafından giymeye hazır hale gelir. Sokakta eski kıyafetli birini görüyorsanız ya Süreç tarafından cezalandırılmış biri, ya da bu şekilde dikkat çekmeye çalışan bir manyaktır.

Tamam, ben giderim dedi (Zînef). Bana bir scooter çağır en azından. Çağırdım. Hadi şimdi çıkabilirsin dedi saat. Böyle motive etmeye çalışır gibi konuştuğunda ayrı sinir oluyordu.

Kıyafet merkezinde biraz önce seçtiği kombini bir kabinde giyinde. Makyaj odalarından birine girdi. Oda bir robot gibiydi, istediği yönden kendini görebildiği bir ekrana bakıp konuşabiliyordu. İsterse hologramıyla yanyana da oturabilirdi.

İşi kısa sürdü. Getirdiği kıyafetleri bir yere bıraktı.

Buluşacağı yere araçla gidecekti. Saate aracı çağırmasını söyledi. Yediye 10 dakika kala (Mavi Boşluk) isimli barın 119 numaralı buluşma odasıydı. Odada kimse yoktu. Önce gelmiş olmaktan memnun olmadı. Çıkıp biraz dolaşmayı düşündü ama odaların arasında kendininkini bulamamış gibi görünmeyi yediremediği için daldı.

(Mavi Boşluk) bu çevredeki buluşma mekanlarının en genişlerinden biriydi. Ortak alanlar da vardı ama genelde özel odalar için geliyordu insanlar buraya. İlk buluşmalar, ikinci buluşmalar. Bazen tüm ilişkiler bu odalarda yürüyordu. Ev bir buluşma noktası olmaktan çıkmalı çok olmuştu.

Saatten ortama uygun bir müzik istedi. Saat *ortama uygun* deyince bir önceki gelişinde çaldığını çalmaya başladı. Bu şarkı önceki gelişindeki fecaati hatırlattığı için *başka bir şey* dedi saate. Saat de sevdiği parçalardan bir listeyi çalmaya başladı.

Dakikalar geçtikçe gerilmeye başlamıştı. Ekildiğini sanmıyordu, ekenin sosyal puanını çok olumsuz etkilerdi böyle bir şey ama saniyelere varan dakiklikteki insanlardan biriyle buluşacaktı herhalde.

Saat 19:00:01'de içeriye kıvrıkcık saçlı ve gözlüklü bir adam girdi. *Evet, onlardan biri bu* diye düşündü (Zînef.) Adamın kaybettiği gözlüğünü arar gibi bir hali vardı. *Gözlük gözünde halbuki* diye düşündü (Zînef.) Adam *merhaba* dedi, *selam* diye cevap verdi.

Adam tedirgindi. *Sistemin bana hep utangaç erkekler göndermesine bir çare bulmalıyım* diye düşündü. Hatta *erkekler göndermesine*. Bu geceyi bu adamla geçirmeyeceğine o an karar verdi, gördükten on saniye sonra.

Sesi ince sayılmazdı ama tedirginlikten ince çıkıyordu. *Ben (Beras)* dedi adam. *Memnun oldum* dedi (Zînef).

– Ben de.

– İçecek söylediniz mi?

Adamın falsosu buydu. *Fazla nazik. Kesin bir şeyler gizliyor.* Kimisi gelir, on yıldır tanışıyormuş gibi konuşmaya başlar, o da ayrı bir hadsizlik olurdu. (Beras) da yemek ve içecek söyledi. Trüf mantarlı sote ve şekersiz ananas çayı. *Vegan değil* diye düşündü (Zînef).

Sessizliği (Zînef) bozdu. *Bu buluşmayı bir hafta sonra hatırlamayacağıma eminim ama başlayalım mı?* dedi. *Neye?* dedi adam. (Zînef)in içinden sevişmeye demek geldi ve güldü. *Adettendir, sistemin bizi neden buluşturduğunu anlamaya çalışırız.*

Ben bu konuda yeniyim dedi (Beras). *Bir yıldır kimseyle buluşmadım. Bu sanırım sağlıksız bulunduğu için saatime uyarı geldi. Ben de denemek istedim.*

Oh dedi (Zînef) *geçen defa da intihara meyilli birini göndermişti. Psikolog da değilim ama sistem beni öyle görmekte kararlı.*

Ben sosyoloğum, veri sosyoloğu, ayrıca resim yapıyorum dedi adam.

İlgilenmiş gibi mi yapması gerekiyordu, yoksa bu adamın iletişim sorunlarını yüzüne vurup kalkmalı mıydı? Yarım saatten önce mazeretsiz kalkarsa sosyal puanı düşebilirdi.

Siyah ruj süren kadınların yüzde onsekizinin aşırı kilo sorunları olduğunu biliyor muydunuz? diye sordu adam. Bunu kendisini aşağılamak için sormamıştı. *Ahahaha* diye gülüyormuş gibi yaptı (Zînef) ama güldüğü kendi haliydi. *Sanırım bir istatistik bülteni gibi geçecek konuşma* dedi.

Gelirken ruj rengiyle kilo ve psikolojik durum korrelasyonlarına baktım da dedi, *tanımaya faydası olur* diye.

Hmm, çok ilginç dedi (Zînef). *Mavi ruj kullansam ne kadar olacaktı kilo sorunun?*

Yüzde oniki nokta yetmişbeş dedi adam. Ciddiyetle. Dalga geçildiğini anlamadan.

(Zînef) suskunlukla çatallara bakarken yemekler geldi.

Servis robotları masayı donattı. (Beras) konuşmak istemiyor gibi duruyordu. *Tarihçiyim ben de* dedi (Zînef). Adam nezaketten bile ilgi göstermedi. Bakışları ve ilgisi tamamen yemek üzerindeydi.

(Züleyman) diye birini duydum geçenlerde dedi. *İmparatormuş sanırım, büyük bir ülkesi varmış.*

(Zînef) adamın kimden bahsettiğini anlamadı. *Hangi (Züleyman)* dedi.

Pek bilmiyorum, başka (Züleyman) mı var? dedi (Beras).

Bir iki kral var öyle dedi. *Eski, çok eski ve mitik* diye üç (Süleyman)dan bahsedebiliriz.

Tamam dedi (Beras). Adam iletişim kurmaya çalışmış ama *tarih bilgisi* buna yetmemişti. Yemeğe döndüler.

Biriyle sessizce oturmak eğer ezelden güvendiği biri değilse, (Zînef)in giderek gerilmesine yol açardı. Saatine kulağına sakinleştirici bir müzik göndermesini söyledi. (Beras) bununla da ilgilenmemişti.

Burada bulunarak sosyal puan almaya mı çalışıyorsun? dedi (Zînef)?

Ne demek?

Yani, doktorun psikolojik sağlamlığını muayene etmesin diye arada bir böyle dışarı çıkıyorsun herhalde dedi. Konuşması hızlanmaya başlamıştı. ama şu an gözlüğünde bir film seyrettiğine neredeyse eminim.

(Beras) yemeğine biraz daha dik baktı. Gözlerini yemekten ayırmadan. Evet dedi bir şeyler seyretmeden insanlara tahammül edemiyorum. Çok yavaş konuşuyor herkes.

Sen de çok kabasın. Yeni tanıştığın bir insanla görüşmende film seyredemezsin. Ne seyre diyorsun?

X-Rooms dedi (Beras), eski bir Amerikan dizisi

Biliyorum onu. Genelde öyle şeyler mi seyredersin? dedi (Zînef).

Evet. Eski bilim kurgular bana ne kadar saf olduklarını hatırlatıyor.

Yemeklerine döndüler. Sessizce, karşılarında kimse yokmuş gibi yemeklerini yediler. Saati yarım saatin dolduğunu haber verdi.

Ben kalkıyorum dedi (Zînef). Verebileceğim en düşük puanı vereceğimden ve senin bir ruh hastası olduğunu söyleyeceğimden emin olabilirsin. Saatine dönüp yediklerimin parasını öder misin dedi. Saat ödendi derken de kalkıp toparlanmaya başladı. Sistemde bir sorun var, neden bana bu kadar hastalıklı insanları gönderiyorlar? Keşke jûmre toplantısına gitseydim.

Adam ilgilenmiyordu. Söylediklerine cevap vermemişti. (Zînef) çıkıştaki barda oturup, kendisi gibi kurasından memnun olmayan biriyle tanışmayı düşündü ama bu da tehlikeliydi. Sosyal skor ihtimali olmayınca insanların nasıl davrandığını anlatan korkunç hikayeler aklına geldi.

Saatine bu görüşmenin puanını sıfır ver, adamın da psikolojik sorunları olduğunu söyle dedi.

Tamam dedi saat.

Bana bir araba çağır, eve gidip uyumak istiyorum artık

Yine tamam dedi. Aynı ses tonuyla.

Eve döndüğünde üstünü çıkarıp yatağına uzandı. Tavan ekranını açtı. Tarihte Büyük Pandemiler diye bir belgesel seyretmeye başladı. Uyumak istiyorum dedi kendi kendine. Saati bunu bir emir telakki edip tüm ışık kaynaklarını kapattı, oda sıcaklığını ayarladı, odaya lavanta kokulu bir buhar doldu. Uyması bir dakikadan kısa sürdü.